

**Godin Akam Inigha Izir
Gumazim
Maikan Akınafarim
O
Maika
Akar faragha zuim**

Godin akam inigha izir gumazim Maika, Godin akam inigha izir gumazim Aisaian dughiamin, a uaghan Godin akam akuri. Ezi Aisaia Jerusalemian gumazim, egha an akam isa gumazir aruabav kiri. Akam inigha izir gumazim Maika, a Judan nguibar dozir mam Moresetin ize. A kamaghin gumazamizibav gei, me akirim God gasaragha arazir aghuiba ataki, kamaghin amizi, a mizazim me gasam.

Maika inigha izezir akar mabar tongin, akar dikirizir aghuir maba uaghan iti. A ghaze, God gin bar deraghvira uan gumazamizibar amuam. A Devitin ikizimin gumazitam amiseveghtima, an arazir aghuibar gin mangi me gativagham.

Maikan akar otevir mam, akam inigha izir gumazir aviriba mikemezir akabar mingaribar mirara ghu. Akar kam kamakin, “Ikiavira Itir God arazir aghuibar e mikemegha gifa, eghti e arazir aghuir a ifongezir kabara damu: E guizin arazibara damuam, egh igharaz darazir apangkuvir arazim gifongegh, egh e uari abin uan Godin apengan iki, anarira gin mangam.” Akar kam, Maika 6:8in iti.

God ivezir kuram isi uan gumazamizibar aningam

(Sapta 1--2)

¹ Fomira Atrivim Jotam ko, Atrivim Ahas ko, Atrivim Heskia me vaghvagher Judan gumazamizibagh ativagher men atrivibar ikezir dughibar, Ikiavira Itir God migirigiar kam isa Maika ganingi, Maika a Moresetin nguibamin gumazir mam. Ikiavira Itir God Samarian nguibar ekiam ko, Jerusalem in nguibar ekiam in otivamin bizibar gun Maika migei.

God jasin min izi mizazim Samaria ko Jerusalemia daningam

² Ia kantriba bar dar gumazamiziba, ia deraghvira akar kam baragh!

Ia nguazimin itir gumazamiziba, ia deraghvira kuariba arigh Ikiavira Itir God in akam baragh!

Ikiavira Itir God, ian Ekiam, a ia isa kot gatigha gifa.

Ezi ia deraviram oragh.

Ekiam uan Dipenimin ikia migirigiar kam gami.

³ Ia gan! Ikiavira Itir God uan Nguibar Aghuim ategh izasa.

A izighiri mighsiabagh isin daruam.

⁴ Eghti mighsiaba an suemningin apengan dipabar min otivigham,

1:1: 2 Atriviba 15:32-38; 16:1-20; 18:1-20:21; 2 Eghaghaniba 27:1-7; 28:1-27; 29:1-32:33

mati kendel isia amera izaghira dipamin min emiri.
 Mighsiar kaba, iri danganir zaribar otivigham,
 eghti dagiaba pogh pogh izighiri,
 mati dipam mighsiabar ikegha ivemara izaghiri.

⁵ Israelia, me Godin akam batuegha arazir kuram gami,
 kamaghin amizi, bizir kaba bar me bativam.
 Israelia akam batozir arazir kam, kar ten osimtizim?
 Samariaba, kar ian osimtizim.
 Ezi Judaba asebar ziaba feir arazir kam, kar ten osimtizim?
 Jerusalemia, kar ian osimtizim.*

⁶ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God ghaze,
 “Ki Samarian nguibar ekiam gasighasigh,
 an mizumzuiariba azenan dar pozim mikinigham.

Eghti a wainin biar igiaba oparamin danganimin min otogham.
 Ki an dipeniba bar da apirarighi, da dagiar muziaribar otivigh ikiam.

Eghti dagiar muziarir kaba iri pogh pogh danganir zarimin magari,
 dipenibar danganir faragha ikeziba avaraghan kogham.

⁷ Eghti ki asebar marvir guaba abighirarigh, da isi avimin da kunigham.

* **1:5:** Samarian nguibar ekiam, a kantri Israelin nguibar ekiam mam. Ezi Jerusalem in nguibar ekiam, a kantri Judan nguibar ekiam mam.

Eghti marvir guar kaba bizir mizumzuiarir
 pozim mikinizibar min otivigham.
 Samariaba akirim ragha God gasaragha aser
 kabar ziaba fe,
 mati amizim uan pam ategha gumazir
 igharaziba ko tintinibar akui.
 Bizir kam bangin, igharaz darazi izi Samariaba
 abinigh,
 bizir me arazir kuram gamua iniziba, me me
 da, bar ada inigham.
 Bizir kaba me da inigh kantrin
 igharazibar mangegh da isi uan asebar
 aningam.”

⁸ Ezi Maika kamaghin migei:

“Bizir kaba otivam, eghti nan navim bighti ki
 aziam.

Ki uan osimtizir kam akakaghsi dagarir
 asuabar aghuan kogham,
 ki pura inir kurar bibiziba ikiam.

Egh ki afiar atiabar min arongam.

Egh ki ponemin min arangam.

⁹ Eghti Samarian gumazamizibar osimtizim,
 mati midir puvatizir duaba.

Eghti Judaba, uaghan kamaghira
 mizazim iniam.

Jerusalem, kar nan gumazamizibar nguibam,
 a mizazim iniamin dughiam uaghan bar
 roghira izi.”

Apaniba Jerusalemın boroghira ize

¹⁰ Getin nguibamin itir gumazamiziba, me en
 apaniba, ezi ia kamaghin me mikiman
 marki,

God e gasighasiki,
 me ian ganti, ia azenara azian marki.
 Ia Bet Leafra adarasi, ian naviba osemeghti ia
 azi,
 nguazim gipoghpogh, an mineziba uan
 mikarzibar aghu.†
 11 Ia Safirin nguibamin gumamaziziba, ia bibi-
 abara ikiva aghumsigh,
 kalabuziar gumamazizibar min kantrin
 igharazimin mangi.
 Ia Sananin nguibamin gumamazizibar atiatigh,
 nguibam ategh
 azenan izan kogham.
 Ia oraghti, Beteselin nguibamin adarazi arangti ia
 fogh,
 mongamin danganitam kagh itir puvati.‡
 12 Ikiavira Itir God Jerusalem gasighasighamin
 dughiam bar roghira ize,

† **1:10:** Bet Leafra nguibar ekiam ko nguibar igharaziba ko
 nguazir ves 10-15in itiba, da Jerusalem nguibar ekiamin
 boroghin iti. Apaniba Jerusalem misoghsi mangi nguazir kam ko
 nguibar kamin otogh mangam. Gumazir maba ghaze, akam inigha
 izir gumazim Maika ti akar kam, pura ikararer dibovir akabar a
 gamua ziar kam a gati. Hibrun akamin ziar kam, Bet Leafra mong
 kamaghin ghu, “Nguazir menemeniar dipenim.” Kamaghin amizi,
 akam inigha izir gumazim kamagh me migia ghaze, me nguazir
 minemeniam uan mikarzibar aghuam. Ziar kam Sanan (a ves
 11in iti) a mong ziar kamin min ghu “Anetaki.” Ezi akam inigha
 izir gumazim men migia ghaze, me uan nguibar kam ategham.
 Akam inigha izir gumazim uaghan ziar igharazir maba kamaghira
 ikararer dibovir akabar da gei. Ezi Hibrun akam danganir maba
 me deragha dar mingariba abighizir puvati. ‡ **1:11:** Hibrun
 akamin me akamin mingarim kagh deragha anebighizir puvati.

kamaghin amizi, Marotin nguibamin
 adarazir naviba bar osemegha,
 uarir akurvaghasa gumazamiziba bagha
 pura mizua iti.

13 Ia Lakin nguibamin adarasi, ia Israelian arazir
 kurabar gin ghua,
 Jerusalemia gamizi, me arazir kuram gami.

Kamaghin amizi, ia karisba inigh
 hoziar bar puvira ivemaribagh ikegh aregh.

14 Ia Judaba, ia Moreset Getin nguibamin
 apangkufigh.

Ia ganti, igharaz darazi a inighti, a ua ian
 nguibam gavaghan kogham.

Eghti Aksipin nguibamin adarasi,
 Israelian atrivibar akuraghan kogham.

15 Ezi ia Maresan nguibamin adarasi, Ikiavira Itir
 God,

ia isi ian apanibar dafarim datighti,
 me ian nguibam inigham.

Eghti Israelian gumazir dapaniba ari mangi,
 Adulamın dagiar toribar aven muegham.

16 Egh apanir kaba ian borir ia bar ifongeziba
 inigh mangegham.

Kamaghin amizi, ia me bagh nighnigh azi,
 egh uan dapanir arizibagh isegh dapanir
 tuziba ikiam.

2

*Gumazir arazir kurabar gumazir onganaraz-
 ibagh amiba, God me gasighasigham*

¹ Ia gumazir dimagaribar akui puvatigha, arazir
 kurabar amuasa nighnigha itiba,

aminim tirazi arazir kurar kam damuamin
tuavim otozi, ia zuamirama a gami.

Ia kamaghin amir gumazamiziba iavzika!

Ia bar ikuvigham.

² Ia gumazamizibar azenibar gara dagh ifuegha
purama da isi darasi.

Egha ia men dipenibar gara dagh aguava pura
da isi.

Ia ifavaribagh amuva,

gumazamizibar nguaziba ko, biziba ko,
dipenibar okei darasi.

³ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God kamaghin
migia ghaze,

“Ia oragh! Ki ia gasighasighasa nighnisi,
eghti ia ari mangamin tuaviba puvatigham.

Dughiar kurar kam ia batoghti ia ganigh fogham,
egh ia ua gin, uan ziaba fisi kamaghin damuan
kogham.

⁴ Ia bativamin bizir kaba otivti,
gumazamiziba ia geghan akam ia gasi ia
mikimam.

Egh me kamaghin azirakar ighiar
amirizibar amuam:

‘E bar moghira bar ikufi.

Ikiavira Itir God, en nguazim inigha en apanir
igharazibagh aningi.

Gumazir kaba e inigha ghua

nguazir igharazimin e isa kalabus gati.

Maia! A datirighin manmaghin

en nguazir, e da inizim ikarvagh e
damuam?’ ”*

* **2:4:** Hibrun akamin me akamin mingarim kagh deragha
anebighizir puvati.

5 Kamaghin amizi, ia Ikiavira Itir Godin gumazamiziba, ia gin ua izi uari akuvagh, nguazim abigh uari daningisi, a bagh satu gikarangamin dughiam, ia gumazir arazir kurabagh amiba, ian ovavir boriba nguazir otevir katam inighan kogham.

6 Ezi gumazamiziba kamaghin na migia ghaze, “Ni kamaghin garir akabar gun e mikiman marki. E nin akaba baraghan aghua. God e gasighasighan koghti, e aghumsighan kogham.”

7 Ia Jekopin ovavir boriba, ia ghaze, Ikiavira Itir Godin apangkuvim ia ko ikivira ikiam, a? Egh bizir kuratamin ia damighan kogham, a? Puvati. Ikiavira Itir God ghaze, gumazir nan damazimin arazir aghuibagh amiba, ki nimira me migei.

8 Ikiavira Itir God kamaghin gumazir kabav gia ghaze, nan gumazamiziba, ia apanibar min me gami. Men marazi midorozim gamigha uamategha uan dipenibar izegha ghaze, e deragha uamategha izegha avughsi. Ezi puvati, ia ghua me azenan azuir koro-tiaba men akiragharibar da adangi.†

† 2:8: Hibrun akamin me akamin mingarim kagh deragha anebighizir puvati.

9 Egha ia nan gumazamizibar tongin itir amizir odiariba,
 ia men dipenir me ifongeziba bagha me batosi.

Egha ki men boriba, gin me daningamin bizir aghuiba,
 ia men tuavim apirigha da okemegha gifa.

10 Ia gumazir arazir kurabagh amua nan damazimin zuezir puvatiziba,
 ia kagh deravira ikiamin danganir aghuiba puvatigham.

Ki bar pazavira ia gasighasigham.

Kamaghin amizi, ia dikavigh mangi.

11 Eghti akam akurir gumazitam ti gumazir kurar kaba bagh izi,

wainin dipar onganiba ko dipar onganir igharazibar akar ifavaribar mikim suam,

“Ki guizin kamaghin migei, ia wain ko dipar onganir aviriba ikiam,”

gumazir kurar kaba, ti gumazir akam inigha izir kam bar a gifuegham.

Ikiavira Itir God uamategh uan gumazamiziba iniam

12 Ikiavira Itir God ua kamaghin Jekopin ovavir boribav gia ghaze,

“Ki uamategh Israelian gumazamizir itir varazira ua me akuvagham.

Egh mati gumazim sipsipba inigha iza divazimin aven me akuvi moghin,

ki ua me akuvagham.

Eghti me kalabusin dipenibar tiar akabar uari akuvam.

Eghti gumamaziziba ua ian nguazim bar a
gizivagham,
mati sipsipin avirim grazir aghuir aviribar
tongin ikia ada api.”

¹³ Ikiavira Itir God uan gumamaziziba kalabusin
me firigh,
me inigh azenimin izam.
Eghti me kalabuziar divazibar tiar akaba akar
azenan iziti,
men Atrivim a Ikiavira Itir God, a uabi men
faragh mangam.

God gumamazibar araziba akir, deragh me damuam

3

(Sapta 3--5)

Maika Israelian gumazir dapanibar atari

¹ Ki ghaze:

“Ia oragh, ia Jekopin ovavir boribar gumazir da-
paniba, ia Israelian gumazir aruaba,
ia arazir aghuibagh nighnigh da bagh ingar.

² Ia arazir aghuir kamın aghuagha arazir kuram
bagha bar ifonge.

Ian arazir kaba mati, ia nan gumamazizir
angamira itibar iniba aghora da misi.

Egha men agharibar itir tuziba aghora da
misefi.

³ Ian arazir kaba mati ia nan gumamazizibar iniba
misa men aghariba apiragharigha
dagh asegha, men tuziba aghoraghsua da api.

Ia mati, me minem daghuasa asizir tuzir
 agharibar itiba aghoragsuegha
 da minem gaghui.

⁴ Eghti dughiatam gin iziti, ia akurvazim bagh
 Ikiavira Itir Godin arangti,
 a ia bareghan kogham.

Ia arazir kurabagh ami, kamaghin amizi, a ian
 azangsiziba bareghan kogham,
 mati a uan guam ian modo.”

⁵ Godin akam inigha izir gumazir maba,
 deragha nan gumazamizibagh amir puvati.
 Eghti tav dagheba me daningti, me a ko akaba akir
 suam,
 a dughiar aghuibar ikiam.
 Puvati, kar me a gifari.

Eghti gumazamiziba dagheba me danighan
 kogham, eghti me akar atiatibav kim ifar
 suam,
 men apaniba izi me gasighasigham.

Ezi Ikiavira Itir God, akam inigha izir gumazir
 kabav gia ghaze,

⁶ “Ia nan gumazamizibagh ifari,
 kamaghin amizi, ki ian anogoreghti,
 ia ua irebamin min gari bizibar ganan
 kogham,
 egh dar mingariba abighan kogh,
 egh ia gin otivamin bizibagh foghan kogh,
 dav kiman kogham.

Ia aruem iraghugha givagha aminim pirizi
 moghin,
 ian dughiaba givagham.”

7 Eghti akam inigha izir gumazir gin otivamin
bizibar gara dav geir kaba,
me aghumsigh naviba men ikuvigham.

Men arazir kurar kam bangin, God men
azangsiziba baraghan kogh,
bizir me ganamin kabar amuti,
da otivan kogham.

8 Ezi ko, Ikiavira Itir Godin Duam gavgavim na
ganingi,
egha guizin arazim damuasa nighnizim isa na
ganingi.

Egha Israelian arazir kuraba bar dar gun me
mikimasa gavgavim na ganingi.
Eghti ki Jekopin ovavir boribar arazir akaba
batozim in gun me mikimam.

9 Ia Jekopin ovavir boribar gumazir dapaniba de-
ragh na baragh,
ia guizin arazibar aghua.

Ia Israelian gumazir aruaba, ia arazir aghuibagh
irazi,
da ghua arazir kurabar min otifi.

10 Ia uari bagha Saionin nguibamin dipenir aghuir
aviriba ingarasa,
gumazamizibav sozi me ariaghiri.

Ia guizin arazimin aghuagha, onganarazibagh
amir gumazamiziba abiragha men ghuzim
ingegha
ghaze, kar Ikiavira Itir Godin nguibam
Jerusalem,
e anesarazi a tugha gavgafi.

11 Ezi Jerusalemin gumazir dapaniba kotin dughiamin, gumazamizibar amamangatizi, me modogha dagiaba me givezegha me gaka-ghorima,
me paza kotiaba tuisisi.

Ezi ofa gamir gumaziba, gumazibar amamangatighi me dagiaba me daningti,
me Godin Akar Gavgavibar mingariba abigh me mikimam.

Ezi akam inigha izir gumaziba uaghan ghaze, me dagiaba inighiva,
akar mogomebar mingariba deragh da abigham.

Jerusalemin gumazir ekiar kaba bar, me kamaghin amua ghaze,
“Ikiavira Itir God e ko iti. Ezi bizitam e gasighasighan kogham.”

12 Kamaghin amizi, ia gumazir dapaniba ko ofa gamir gumaziba ko akam inigha izir gumaziba,
ia amizir osimtizir kaba bangin, God Jerusalem gasighasigham.

Eghiti Jerusalemin biziba bar ikuvigham, egh minezir pozimin otogham.

Eghiti Saion nguazir kinimin min ikiti, gumaziba an dagher azenibar ingaram.

Eghiti Ikiavira Itir Godin Dipenim iti naghin mighsiar kam,
ruarim a batogham.

4

*Ikiavira Itir God uan gumazamiziba bar men
atrivimin ikiam
(Aisaia 2:1-4)*

¹ Ğin otivamin dughia tamın,
mighsiar Ikiavira Itir Godın Dıpenim tughav
itim,

ziar bar ekiam iniam.

Egh a pın mar iki mighsiar igharaziba bar dagh
afiragham.

Eghti Kantrin Igharazibar Gumazamiziba bar
izi an uari akuvagh ikiam.

² Kantrin avıribar gumazamiziba izi suam,
“İa izi, e Saionın Mighsiamın mavanangam, a
Ikiavira Itir Godın mighsiam.

Kar Jekopın Godın Dıpenim.

E mangiti a uan arazir a ifongezibar en sure
damuam.

Egh a uabi misevezir tuavim, e an Ğin
mangam.”

E fo, Moses Osirizir Araziba, Saionın Mighsiamın
ikegh mangiti
gumazamiziba a iniam.

Guizbangira, Jerusalemın nguibam, kar danganir
Ikiavira Itir God uan akam isi, uan gumaza-
mizibar anıngamim,
eghti me azenan mangi an akam akunam.

³ Eghti Ikiavira Itir God, jasın mın iki kantriba bar
dar gumazamizibar araziba tuisıgh,
men osımtiziba deragh da akirti,
me uari inıgh deragh ikiam.

Egh me uan mıdorozir sababa inıgh dav soghti,

da baravigh nguazibagh tuir ainbar min otivigham.

Egh me uan afuzibav soghti,
da ikizirigh sabar azenibar ingaribagh ami moghin, otivigham.

Egh danganiba bar dar itir gumamaziziba, uam uariv soghan kogh ikiva,
ua midorozir arazibar sure damuan kogham.

⁴ Kar Ikiavira Itir Godin Gavgaviba Bar Itim akam akirigha ghaze,
gumamaziziba vaghvagh deraghvira uari uan wainin ikariziba ko fighin temebar boroghin dapiam.

Egh me deragh ikiti,
tav ua izi atiatim me daningan kogham.

⁵ Kantrin Igharazibar Gumamaziziba uan asebar ziaba fi, men akabar gin mangam.
Eghti e Israelia, Ikiavira Itir God, en God, e zuraram an ziam fi mamaghira ikiam.

Israelia uamategh uan nguibamin izam

⁶ Ikiavira Itir God kamaghin migia ghaze,
“Gin otivamin dughiamin, gumamazizir ki faragha ivezir kuram me ganiga, kalabuziar gumamazizibar min kantrin igharazimin amadaziba ko, suer kurar daruan iburaziba,
ki ua me akuvam.

⁷ Ezi gumamazizir ikiavira itir varazira, me uan nguibamin saghon ikia,
egha daruan iburaghburaki, me gumamazizir suer kurar pazava aruiba.

Ezi datirighin itir varazira ki ua me damighti, me kantrin bar gavgavimın mın otogham.
 Eghti datirighin ikegh mangi, ki Ikiavira Itir God, ki Saionın Mighsiamın iki, men atrivimın iki, me gativagh mamaghıra ikiam.”

⁸ Ezi ni Jerusalem, God nın ikia uan gumazamiz-ibar gari,
 mati sipsipbar gari gumazim uan sipsipbar garir dipenir divazimın aven iti.

Ni faragha me geghuvi moghin,
 ni bar ekevegh uan kantrin nguibaba bar da gativagh, dagh eghuvam.

⁹ Jerusalem, ni manmaghsua pamten arai?
 Ni tizim bagha amizim borim batasa mızazim isi moghin uabi barasi?

Ni ti atriviba puvati, a?
 Ezi nın fofozir gumaziba ti ariaghire, a?

¹⁰ Ia Jerusalemia, ia dimıva arang,
 mati amizim borim batasa mızazim baragha, uabi gıghavkiravıra iti.

Ia datirighin nguibam ategh graziba itir danganimın mangi.

Eghti me ia inigh Babilonın mangam.

Eghti gın Ikiavira Itir God, ian apaniba da ua ia inigham.

¹¹ Ezi kantrin avırıba ia gasıghasıghasa uari akufa.
 Egha me ghaze,

“Aria, e Jerusalemın nguibar ekiam bar a gasıghasıgh,
 an ganti a bar ikuvigh ikiam.”

12 Egha kantrin kabar gumazamiziba Ikiavira
Itir Godin nighnizim gifozir puvati, a man-
maghin nighnisi.

Me kamaghin fozir puvati, a me akuvagh me
gasighasigham.

Mati gumazim witba akuvagh da mirmirighti,
da witin daghebar min otivigham.

13 Egha Ikiavira Itir God ghaze,

“Jerusalemia, ia dikavigh
mangi uan apanibagh asighasigh.

Ki ia damighti, ia gavgavigh ikiam,
mati bulmakaun mam ainin komba ko, brasin
sueba ikia bar gavgafi.

Kamaghin amizi, ia kantrin aviriba diki me
abinigham.

Egh apaniba faragha ia misogha inizir biziba,
ia uam ada inigh na daningam,

ki nguazir kam bar a gativazir Ikiavira
Itir God.”

5

1 Ia Jerusalemia, ian midorozir gumaziba uari
akuvagh,

arang uan mikarziba aghor.

Apaniba ia ekiarugha gifa.

Me Israelian gumazir dapanim misogh
aghumsizim a daningasa,

mati apanim aghorim inigha gumazimin
koviam misoke.

*God akam akira ghaze, gumazir dapanitam
Betlehemin nguibamin otivam*

² Ikiavira Itir God ghaze,
 “O Betlehem, ni Efratan Distrighin itir nguibam,
 ni Judan anababar nguibabar tongin, ni
 nguibar bar dozim,
 ezi nin aven gumazitam na bagh gumazir
 dapanimin otogh Israelia gativagh men
 ganam.
 Ezi bar fomira, an ovavir bar faraghavira itim, an
 otogha ike,
 ezi an adarazi datirighin ikia ghuavira iti.”

³ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God uan adarazi
 ateghti,
 me uan apanibar dafaribar ikivira iki mangiti,
 amizir God inabazim, an otarim
 bategham.
 Eghti dughiar kamın Israelian kantrin igharaz-
 ibar ikeziba, uamategh izi
 uan adarazi ko uam uari akuvagham.

⁴ Eghti gumazir dapanir kam otogh,
 uabi uan gumazamiziba Ikiavira Itir Godin
 gavgavimin men ganam,
 mati sipsipbagh eghuvir gumazim de-
 ravira uan sipsipbagh eghufi.
 Guizbangira, a Ikiavira Itir God, an God, an an
 ziar ekiamin me gativagham.

Eghti gumazamizir kantrin igharazibar itiba an
 gavgavim gifogham.

Eghti an gumazamiziba deragh ikiam.

⁵ Eghti a navir amirizim ko, dabirabir aghuim isi
 uan gumazamizibar aningam.

Eghti Asirian mīdorozir gumaziba izi, en
 nguibar ekiar gavgavibar dīvaziba akarti,
 e uan mīdorozir gumazir faragha zuir gavgaviba
 amiseveghti,
 me mangi me ko misogham.

⁶ Me Asirian kantri ko misogh me abinigh,
 men kantri iniam, an ziam Nimrot,* me me
 dama a inigham.

Eghti arazir kamīn, gumazir dapanir kam, Asirian
 e gasighasighasa iziba,
 a men dafarimīn en akuragh, uam e inigham.

⁷ Eghti Jekopin ovavir boribar ikiavira itir
 varazira,
 me kantrin igharazir aviribar gumazamiz-
 ibar tongin iki,
 men akurvaghamin gumazibar min
 ikiam.

Mati dimagaribar grazibagh irir ghuariaba, ko,
 temebagh izir amoziba,
 Ikiavira Itir God da amadagha dagh amizi, da
 deraghaviram otifi.
 Bizir kaba me Godin gavgavimra dar amuam,
 men gavgaviba puvati.

⁸ Eghti Jekopin ovavir boribar ikiavira itir
 varazira,
 me kantrin igharazir aviribar gumazamiz-
 ibar tongin iki,
 mati laion ruarimīn itir asiziba ko,

* **5:6:** Nimrot, a gumazir Niniven nguibar ekiamin ingarizim, an Asiriabar nguibar ekiam. Kamaghin amizi, kantri Asiria, me ziar kam a garisi "kantri Nimrot." Ni Jenesis sapta 10:8-12in gan.

sipsipin divazimin aven itibar amasa
gari.

A sipsipbar tongin mangi, uabi fi sipsipbav kin me
givi me aghoram.

Eghti gumazir men akurvaghamiba
puvatigham.

⁹ Eghti tuavir kamın Israelia uan apaniba abinigh
bar me agivagham.

¹⁰ Ikiavira Itir God, kamaghın Israelia migia ghaze:
“Gin otivamin dughiamın, ki midorozir bizibagh
asighasigham.

Egh ian hoziabagh asighasigh ian karisba
apirarigham.

¹¹ Egh ki ian nguibar ekiaba ko dar divazir gavga-
iba bar ada akarighti,
ia uam adar mongiva avegham.

¹² Egh ki ian meziba ko akavsiaba batuegh,
ian kukunir gumaziba agivaghti, me ua ikian
kogham.

¹³ Egh ki ian marvir guaba ko, asebar nedaziba bar
da batuegham.

Ia uari uan dafaribar ingarizir bizibar ziaba
fan marki.

¹⁴ Egh ki temer guarir aser amizim Aseran
nedazim itiba apirarigh,
ian nguibamin bar da batuegham.

Egh ian nguibar ekiaba bar adagh
asighasigham.

¹⁵ Ki arazir kam bagha nan navim bar osemegha
atari.

Egh kantribar gumamazir nan akaba ba-
tozir arazir kam, ki a ikarvagham.”

God Israelian arazir kurar me amiziba bagh me tuisigh, gin me damighti me an gumazamizibar otivigham

6

(Sapta 6--7)

Ikiavira Itir God Israelia isa kot gati

¹ Ia oragh!

Ikiavira Itir God Israelia isa kot gati.

O Israelia, ia dikavigh izi kotiamin, ia uan
osimtizimin gun mikim.

Eghti mighsiaba jasin min iki,
ia baragh ian akaba tuisigham.

² Eghti ia mighsiaba ko, dagiar bar gavgavir
nguazimin apengan ikia, an suirazi a gav-
gavigha ikia mamaghira itiba,
ia Ikiavira Itir Godin kotiam baragh.

Eghti Ikiavira Itir God, kotin aven uan gumaza-
miziba ko uari adoghodoghiva,
egh an akam me gasam.

³ Ikiavira Itir God kamaghin migei,

“O nan gumazamiziba, ki arazir kurar manamra
ia gami?

Ki ian azai, ki bizir tizim gamigha osimtizim ia
ganingi?

Ia na mikim!

- ⁴ Guizbangira, kirara dughiar ia Isipin kalabusin itimin ia inigha azenan ize.
 Ki tuavim ian akaghasa, Moses ko, Aron ko, Miriam, me amadazi,
 me ian faragha ghua ia inigha ize.
- ⁵ O nan gumazamiziba, ia Moopian Atrivim Balak faragha ia gamizir arazir kuram ginighnigh.
 Beorin otarim Balam, ia Balak mikemezir akam ginighnigh.
- Egha ia Sitimin nguibam ategha ghua Gilgalin zuir dughiamin, ki amizir bizir ekiabagh nighnigh.
 Ia bizir kabagh nighnigh fogh suam, ki ian akurvaghasava bizir aghuibagh ami.”*

Ikiavira Itir God, arazir a ifongezibar amuasa gumazamizibav gei

- ⁶ Ikiavira Itir God, a Godin Bar Pin Itim, ki an damazimin izi
 tevimning apirigh an ziam fisi,
 bizir tizimra inigh izam?
 Ki ti bulmakaun igiar mikarziba sara itir aghuiba inigh izi, a daningisi
 ofan bar isia mighirizim min bar da tueghti da isi mighirigham, a?
- ⁷ Ki ti sipsipin apurir 1,000pla o, 10,000plan olivin borer mineba inigh izam,

6:4: Ua Me Ini 4:10-16; 12:50-51; 15:20 **6:5:** Diboboniba 22:2--24:25; Josua 3:1--4:19 * **6:5:** Vezin kam ghaze, Ikiavira Itir God digavir kuram gamir arazir aghuir aviribagh ami. Israelia Sitimin nguibam ategha izir dughiamin, a Jordanin Fanem gamizi a dakezi me nguazir dakirtizim giregha vongin Gilgalin ghue.

eghti Ikiavıra Itir God bizir kaba bagh bar akuegham, o?
 Ki ti uan arazir kuramın izevim bagh uan otarir ivariam ofa damusi a misueghti an aremegham, o?
 Bar puvatigham.

⁸ Ia nguazir kamın itir gumazamiziba, Ikiavıra Itir God arazir aghuibar ia mikemegha gifa, eghti ia arazir aghuir a ifongezir kabara dar amu:
 Ia guizın arazibara damuam,
 egh igharaz darazir apanguvir arazim gifongegh,
 egh ia uari abın uan Godın apengan iki, anarıra gın mangam.

⁹ Ia fofozir aghuim gifueghıva, Ikiavıra Itir Godın atiating an apengan ikiam.

Ia oragh! Ikiavıra Itir God Jerusalemın nguibar ekiamın diagha ghaze,
 “O nguazir kamın itir gumazamizir iza nguibar kamın uari akuvıba, ia oragh!†

¹⁰ Ia gumazir arazir kurabagh amıba, ia bizir aghuıba uan dipenıbar aven da mongezi da ikiavıra iti,
 ezi bizir ia itir kaba, kar ia arazir kuram gamua inizir bizıba.

Ia uan bizıba gumazir igharazıba bagha da amadir dughiam,
 ia ifara deragha dar osımtızıba tuisıgha dar ıvezıbar abarir puvati.

6:8: Godın Arazıba 10:12; 1 Samuel 15:22; Aısaia 1:17; Hosea 6:6 † **6:9:** Hıbrun akamın me akamın mıngarım kagh deragha anebıghızir puvati.

Ki arazir kurar kam bar an aghua.

11 Ki garima, ian gumazir maba igharaz darazigh ifara men bizir amadiba, deragha dar osimtizibar iveziba me ganidi puvati.

Ki men arazir kuraba gin amadir puvati.

Ki aghua.‡

12 Ezi nguibar ekiamin itir gumazir dagiar aviriba itiba,

me onganarazibagh amir gumazamizibagh ifara men biziba pura dagh ekua, egha paza me gami.

Nguibar ekiar kamin gumazamiziba, me bar ifavarir gumazamizibara.

13 Kamaghin amizi, ian arazir kurar kaba bangin, ki ia gasighasigham.

14 Ia daghebar ami, izivaghan kogham, eghti mitiriaba ian aghivira ikiam.

Egh ia biziba inigh dipenimin ada akuvam, eghti da deravira ikian kogham.

Eghti ia bizir manaba iti, ki apaniba amadaghti, me izi ia misogh dagh asighasigham.

15 Ia azeniba opariva, dar daghetam inighan kogham.

Egh ia olivin oviziba dikabin da mirmir, egh olivin borer tam uan mikarzim daghuighan kogham.

Egh ia wainin oviziba dikabin da mirmir, egh wainin dipatam ameghan kogham.

16 Atrivim Omri ko an otarim, Atrivim Ahap, ia an-

‡ **6:11:** Hibrun akamin me akamin mingarim kagh deragha anebighizir puvati. **6:15:** Godin Araziba 28:30; 28:38-40; Amos 5:11; Sefanaia 1:13

6:16: 1 Atriviba 16:23-24; 21:25-26

ingın arazir kurabar gın ghuezir gumazamiziba,
 aning faragha amizir araziba, ia datırighın
 aningın gın ghua dagh ami,
 kamaghın amizi, ki ia gasıghasighti,
 Kantrin Igharazibar Gumazamiziba, akırım
 ragh ia gası dıbovir akabar ia mikımam.
 Eghti ia nan gumazamizir nguibar ekıar kamın
 itiba
 bar moghıram aghumsigham.”

7

Israelia arazir kurabagh ami

¹ Maia! Ki uabın apangkufi.

Ki ti ovengam.

Gumazamiziba mıtiriaba men azi moghın,
 mıtiriam nan azi, ezi ki temer ovızitam amasa
 da bagha tememın garima, da puvati.

Temer fighın ovıziba ko, wainın ovıziba, me
 bar ada inigha gıfa.*

² Gumazir aghuitam nan kantrin aven itir puvati.

Gumazitam guızbangıra Godın gın zuir puvati.

Bar puvati.

Dughiabar zurara gumazamiziba uarira uarir
 apanibagh amua uarigh asıghasighasa uari
 bagha tuaviba buri,

* **7:1:** E fozir puvati tinara akar kam akuni. Gumazir maba ghaze kar akam inigha izezir gumazim Maika, an akamra. Ezi gumazir maba ghaze, akam inigha izir gumazim, a Jerusalem o Samarian nguıbamningın amızımın akar ısın zuım mıgei. Ezi akar kam amızir kam akam akuni.

mati gumazim asizibav soghasa, azuazim agura.

³ Gumazamizir bar arazir kurabagh fogha dagh amiba,
me zuraram arazir kurabagh ami.

Gavmanin ingarir gumaziba ko, jasba kotin dughiamin, me gumazamizibar azangsizima,
me moga dagiabar me giveza me gakaghorima,
me paza kotiaba barasi.

Gumazir ziar ekiaba itiba pura uan ifongiabar jashav geima,
jasba guizin arazim ategha pura gumazir kurar kabar ifongiabar gin zui.[†]

⁴ Ezi gumazir igharaziba ghaze me deragha arazir aghuibagh ami,
ezi God men gari,
me ikuvigha mati grazir ataghatariba ko,
benir dikoniba itiba.

Dughiam otogha gifa, ezi God uan gumazamizibagh asighasighasa,
mati an akam inigha izir gumazim mikemezi mokin.

God kamaghin damuti,
an gumazamiziba okam nighnigh onganigh tintinibar nighnigham.

⁵⁻⁶ Eghti dughiar kamın otariba dibovir akabar uan afeziabav kimti,
guiviba uan amebabar akaba batogham.

[†] **7:3:** Hibrun akamin me akamin mingarim kagh deragha anebighizir puvati. **7:5-6:** Matyu 10:35-36; Luk 12:53

Eghti paba itir amiziba, uan ivozir amebaba ko akabar uari adogham.

Gumamazibar anababa uari, men apanim ikiva, men ikuvigham.

Kamaghin amizi, ni uan namakam ko roroamin akaba, nighnizir gavgavim dar ikian marki.

Egh ni uaghan uan amuim o uan pam mikimsi deraghvira nighnigh a mikim.

⁷Ezi ki uabi, nighnizir gavgavim Ikiavira Itir Godin iki a mizuamam.

Eghti a ki a ko migeir azir akaba baregh, izi nan akuragh na inighti, ki deraghvira ikiam.

Ikiavira Itir God ua uan gumamaziba ini

⁸Eghti en apaniba aghumsizir akabar e damuan kogham.

E guizbangira iregha gifa, egh e ua dikavigh tuivigham.

E datirighin aminirbirimin iti,

eghti Ikiavira Itir God uam angazangarim e daningam.

⁹E datirighin Ikiavira Itir Godin damazimin arazir kuram gami.

Eghti Ikiavira Itir God bar dughiar otevimra uan aningagharim akagh, e gasighasigham.

Egh a gin ua en akuragh guizin arazimin gin mangiva,

pazavira e gamir darazir arazir kuraba ikarvagh.

Egh a mitatemin e inigh angazangarimin e atighti, e angamira iki an ganti, an en apanibar dafaribar uam e iniam.

- 10 Apaniba faragha kamaghin e migia ghaze,
 “Ikiavira Itir God, ian God managh iti?”
 Egh me gin ganti Ikiavira Itir God en akuraghti,
 me bar aghumsigham.
 E ganti Ikiavira Itir God me dikiti,
 mati gumazamiziba tuavimin beghneazim
 diti moghin, a me dikabinigham.
- 11 Ia Jerusalem gumazamiziba, ia gin nguibar
 ekiamin divaziba uam adar ingaramin.
 Egh nguazimin mitaghniabagh isivaghti da
 mangi ekevegham.
- 12 Dughiar kamın nın gumazamizir kantrin
 igharazibar kalabusin itiba, me uamategh
 tintinibar izam.
 Tarazi Yufretisin Fanemin amadaghan ikegh
 izam,
 eghti tarazi aruem anadi naghin kantri
 Asirian ikegh izam,
 eghti tarazi sautin amadaghan kantri Isip
 ategh izam.
 Israelia bar moghira kantrin saghon itibar
 mighsiaba ko, ongarir dadarimin itibar
 ikegh izam.
- 13 Ezi kantrin kabar gumazamiziba bar arazir
 kurabagh ami.
 Kamaghin amizi, da danganir bar kurabar
 min ikiam.

Ikiavira Itir God, ni Israelian apangkufigh

- 14 O Ikiavira Itir God, ni gumazamizir ua bagha
 miseveziba, ni me eghuvir gumazimin min
 iki,

mati sipsipbagh eghuvir gumazim deravira
uan sipsipbagh eghufi.

Me ruarir arizibar mighsiabar ikia, nguazir
aghuiba puvati.

Ezi azenibar ingaramin nguazir aghuiba vin
iti.

Me faragha amizi moghin, ni men amaman-
gatighti,

me mangi Basan Distrik ko Gileatin Distrighin
nguazir aghuibar azenibar ingaram,
mati sipsipba grazir aghuiba itir nguazim
garua grazir aviriba api.

15 Ikiavira Itir God akam ikaragha ghaze:

“Ki faragha Isipin ia inigh azenan izasa digavir
kuram gamir araziba,
ki datirighin uam ada ian akagham.

16 Eghti kantrin igharazir gavgaviba itiba,
me datirighin nan gavgavimin ganighiva
digavir kuram damigh aghumsigham.

Egh me atiatigh uan kuariba ko, akabar
kumigham.

17 Egh me fogh suam, me gavgaviba bar puvati,
mati kuruziba uan navibar nguazim
davaram.

Egh akongiva atiatigh uan danganir mogomeba
ategh,

Ikiavira Itir God bagh izam, a en God.”

18 O Ikiavira Itir God, ua godin igharazitam nin
min itir puvati.

Nin gumamazir ikiavira itir varazira, ni
men arazir kuraba gin amadi.

Nin adariba dughiar ruaribar itir puvati.

Ni zurara en apangkuvigha, arazir aghuibar e damuasa bar akonge.

19 Ni uam en apangkufigh.

Egh uan suemin biziba dika da abiri moghin,
en arazir kuraba diki da abinigh,
da akunighti da ongarir konim bar an aven
magirigh.

20 Egh ni uan akaba bar dar gin mangiva, zurara
Israelia en apangkufigh.

E Abraham ko Jekopin ovavir boriba, e nin
gumazamizibara.

Ni fomira en inazir afeziaba koma akar dikirizim
gamua ghaze,
ni en apangkuvigham,
egh ni uan akar dikirizir kam damuti,
a guizbangiram otogham.

**Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir
Ghurim ko Igiam**

**The Holy Bible in the Aruamu language of Madang
Province, Papua New Guinea, 2020 Edition**

**Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins
long Niugini long 2020**

copyright © 2020 Pioneer Bible Translators

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-06-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 28 Dec 2024 from source files dated 29 Jan 2022

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea